

Rapport Nationalpark Skjern Å – Hvilke muligheder giver det dig ?

Strategidag den 11. april 2011 på Erhvervsskolen
Vestjylland

April 2011

Rapport

Strategidag den 11. april 2011 på Erhvervsskolen Vestjylland

Nationalpark Skjern Å – Hvilke muligheder giver det dig ?

Indholdsfortegnelse :

Baggrund og formål.....	3
Lokalitet.....	3
Deltagere.....	4
Indledere og facilitatorer.....	4
Temaer :	
Oplevelsesøkonomi og turisme.....	5
Natur og kulturformidling.....	6
Fødevarer.....	6
Energi, miljø og på tværs af indsatserne.....	7
Sammenfatning.....	8

Baggrund og formål.

I starten af 2011 opstod tanken om af afholde en Strategidag omkring mulighederne i den kommende Nationalpark Skjern Å, med afsæt i bekendtgørelsen om Nationalpark Skjern Å, der kom i høring den 12/1-2011.

På foranledning af Miljø- og naturchef Jakob Bisgaard, Miljø & Natur, Ringkøbing Skjern Kommune og indenfor rammerne af Skjern Å Formidlerforum, blev der entreret med Bolette van Ingen Bro, Navigators i rollen som proceskonsulent og facilitator.

Det var ønsket at samle lokale kræfter, indenfor et bredt spekter af aktører, interessenter og "almindelige" borgere med interesse for mulighederne i den kommende nationalpark og også forsøge at nå bredere ud end til de ildsjæle, som i forvejen er flinke til at møde op og involvere sig.

Deltagerne blev rekrutteret via annoncer i dagspressen, opslag på relevante hjemmesider og ikke mindst personlig kontakt gennem e-mails og telefon. Herudover bragte dagbladet en artikel med foromtale af Strategidagen.

Formålet med Strategidagen var sammen med nuværende og kommende aktører i og omkring Nationalpark Skjern Å, at belyse og konkretisere mulighederne i den kommende nationalpark, via drøftelse af forskellige temaer. Alle med interesse herfor var velkomne og som tidligere nævnt var det også en ambition at lokke deltagere frem, som vi ikke tidligere havde haft kontakt til i denne sammenhæng.

Lokalitet.

Det var fra starten ønsket at afholde Strategidagen centralt i den kommende nationalpark, med plads til et større antal deltagere og mulighed for både at arbejde i plenum og i grupperum.

Her opfyldte Erhvervsskolen Vestjylland (den tidligere Borris landbrugsskole) alle betingelser og samtidig kunne man støtte en nystartet organisation med lidt opmærksomhed og indtjening i form af lokaleudlejning mv.

Afslutningsvis skal nævnes at forplejningen bestod af en "Nationalparksandwich" leveret af Hotel Vestjyden og udelukkende indeholdende økologiske råvarer fra det kommende nationalparkområde.

Arrangementet kunne afholdes uden deltagerbetaling, takket være tilskud fra Friluftsrådet og midler fra Herning og Ringkøbing-Skjern Kommuner.

Deltagere.

Strategidagen tiltrak over 50 deltagere, fra såvel organisationer som private.

Deltagerliste med emnevalg vedhæftes som bilag.

Indledere og facilitatorer.

Tidligere Borgmester og formand for Følgegruppen Torben Nørregaard indledte dagen og opfordrede til at få alle gode ideer bragt i spil. Forløbet af og status på Nationalpark Skjern Å kan ses på www.nationalparker.naturstyrelsen.dk og www.skjernaa.info

Naturvejleder Iver Gram, Møgeltønder, mangeårig privat aktør i den nuværende Nationalpark Vadehavet og indehaver af firmaet SortSafari gav et inspirerende oplæg om mulighederne for salg af naturoplevelser og branding af samme i nationalparksammenhæng. Se mere på : www.sortsafari.dk

Herefter kunne Bolette Van Ingen Bro, Navigators, starte dagens tema op :

– Nationalpark Skjern Å, hvilke muligheder giver det dig ?

Efter en grundig introduktion blev deltagerne opdelt i grupper til de valgte temaer og dagens workshops kunne gå i gang med nedenstående emner :

Oplevelsesøkonomi og turisme

Faciliteret af Mette Koch, Herning Kommune og Peter Kvistgaard, Kvistgaard Consulting. www.kvistgaardconsulting.dk

Natur- og kulturformidling

Faciliteret af Marianne Linnemann, NST og Søren Frederiksen, Skjern Å Formidlerforum.

Fødevarer

Faciliteret af Bolette Van Ingen Bro, Navigators, www.navigators.dk

Energi, miljø og på tværs af indsatserne

Faciliteret af Natur- og miljøchef Jakob Bisgaard, Ringkøbing-Skjern Kommune

Oplevelsesøkonomi og turisme.

Workshoppen kom langt omkring og her forsøges de mange gode indlæg opdelt i underpunkter, selvom der er vis grad af sammenfald.

Nationalpark Skjern Å – Flere indlæg går på ønsket om at få mulighed for at indgå i et partnerskab med nationalparken, muligheden for at bruge logo eller andet mærke og også opnå en certificering fra nationalparken. Et ord der går igen er kvalitet og hvordan man sikrer at der udbydes kvalitetsoplevelser. Der efterlyses regler, men ikke noget "dommerpanel"

Organisering efterlyses, herunder fælles hjemmeside med samlet koncept og også krav til certificeringen, herunder også mulighed for at få frataget retten til at anvende nationalparkens logo. Måske er det ikke nationalparkens bestyrelse der skal tænke kommercielt, men i stedet lade turistforeningerne gøre det ? bestyrelsen kunne have et underudvalg der tog sig af certificering ?

Formidlingen af området – hvordan vil kommuner/offentlige udbydere forholde sig til kommercielle udbydere, skal der betales for færdsel på steder hvor det nu er gratis ? Hvem formidler hvad ? Hvem gør hvad ? Det offentliges rolle og det privates rolle ? Der skal være et fælles mærke/stempel (logo) i nationalparken. Det skal være et produkt man kan stå inde for og som kan sælges world wide.

Samarbejde og netværk efterlyses – Samarbejde, også mellem konkurrenter, ses gerne med henblik på at skabe nye produkter, eksempelvis peges på netværk, styring og samarbejde i forbindelse med økologiske produkter.

Hvad har vi at byde på – hvad er det man gerne vil opleve når man ikke er fra området, reason to go, vi skal skille os ud og finde det unikke, naturen er trækplastrer og kulturen er det ekstra, naturen skal sættes i spil, købe en oplevelse eller et produkt, få læring, finde en fælles platform og fælles forståelse at bygge videre på, til gavn for alle. Ovennævnte udsagn blev blandt andre debatteret og vidnede om en iværksætterlyst som gerne skal samles op.

Konkrete forslag – Flere efterlyste sammenhængende stisystemer, der tales om "Hemmelige steder" med eksklusiv formidling (uden at røre den almene adgang) Flere forslag om kombination af det kulinariske, salg fra gårdbutikker, besøgslandbrug, salg af non-food produkter. Åens muligheder i bred forstand, lystfiskeri, sejlads, formidling fra 12-personers kanoer, mere formidling af DCV's arbejde (Dansk Center for Vildlaks) mulighed for at se udsætning af smolt og høre historien om Skjern Å laksen. Rundflyvning fra Stauning Lufthavn, ballonflyvning, tiltrække krydstogtskibe (Hvide sande ?) Besøgscenter efterlyses, Lønborggaard foreslået.

Natur- og kulturformidling.

I nærværende tema kan der i drøftelserne konstateres en høj grad af sammenfald med det foregående tema.

Deltagerne i workshoppen efterlyste certificering af udbydere af ture og oplevelser, en koordinering af udbuddene og gerne en fælles hjemmeside, til håndtering af forespørgsler og fremme af samarbejde i netværk.

I det hele taget var deltagerne fokuseret på hvordan vi sikrer besøgende muligheden for at opleve en god service, nem tilgængelighed og også spontane muligheder for den besøgende i vores område. Infrastrukturen blev fremhævet som en vigtig forudsætning og der drøftedes de forskellige muligheder for overnatning som der kan tilbydes.

Der blev diskuteret offentlige naturvejlederture kontra private ture og billige/gratis ture kontra luxusture. Konsensus her blev at vi skulle have et bredt spekter af tilbud, der kan supplere hinanden og dække alle målgrupper, både blandt herboende og besøgende.

Det kulinariske spiller også i natur- og kulturformidlingen en stor rolle, spændende fra formidling af bæredygtigt landbrug i Nationalpark Skjern Å til efterlysning af en eller flere udbydere af madkurve til ture. Gerne i forskellige prisklasser, eventuelt med en pant og indsamlingsordning og helst indeholdende råvarer fra lokalområdet. Også sundhed og motion blev nævnt som tema i formidlingen.

Fødevarer.

Deltagerne i fødevarer workshoppen var delt nogenlunde ligeligt mellem aktive producenter og deltagere med interesse for temaet. En ting der gik igen fra de foregående temaer var ønsket om samarbejde landmænd/producenter imellem, etablering af et afsætningsfællesskab og ønsket om at indgå i et netværk. Særskilt blev foreslået etablering af et afgræsningsfællesskab.

I forhold til den kommende nationalpark var der et ønske om mulighed for at mærke produkterne med nationalparkens logo for herigennem at brande områdets **jord til bord** produktion. I det hele taget efterlystes øget synlighed og et konkret forslag gik på at sommerhusudlejerne kunne tilbyde gæsterne at tilkøbe en lokal fødevarerpakke, som var klar i køleskabet ved indflytning.

I forbindelse med mærkning af nationalparkfødevarer kom konkrete forslag til produkter, eksempelvis snaps, øl, laks, kød, honning og etablering af yderligere frugt og bærproduktion i Nationalpark Skjern Å området. Man forestiller sig både salg fra gårdbutikker, den etablerede detailhandel og også netsalg. Her kunne en "partnerskabshjemmeside" være rammen.

En drøftelse omhandlede dyrevelfærd og intensivt kontra extensivt dyrehold. Det var holdningen at tage udgangspunkt i produkterne, både eksisterende og kommende, med et forslag om at invitere gæstekokke for at eksperimentere og udvikle nye opskrifter på baggrund af områdets råvarer.

Indragelse af fødevarer i guidede ture blev foreslået, eksempelvis belysning af 100 års kulturhistorie gennem udviklingen af fødevarereproduktion. Også muligheden for at tilbyde picnicurve og madpakker til besøgende blev behandlet på denne workshop og guidede ture med indsamling og tilberedning af naturens råvarer blev nævnt som en allerede eksisterende mulighed, der kunne udvikles meget på endnu.

Energi, miljø og på tværs af indsatsene.

Markant på denne workshop var ønsket om at markedsføre Nationalpark Skjern Å som en bæredygtig nationalpark eller som "Den energirigtige nationalpark" En del af inspirationen hertil er formentlig kommet fra Ringkøbing-Skjern Kommunes målsætning om at være selvforsynende med energi i 2020, hovedsageligt med anvendelse af vindmøller, biogas og solenergi. Et tema der blev drøftet var vindmøller, både muligheden for den enkelte i form af husstandsmøller og også den modstand det stigende antal store vindmøller efterhånden møder fra lokale, herunder opstilling af møller indenfor nationalparkområdet afgrænsning.

Energipil og græs til energiformål blev også behandlet og der var forslag om at lade naturpleje og græshøst gå hånd i hånd. Eksempelvis afslåning og opsamling af græs på grønne enge beliggende i Natura 2000 områder. Her ville bekæmpelse af uønsket opvækst kunne kombineres med opsamling af energi.

En gennemgående ide var oprettelse af et besøgscenter/eksperimentarium med fokus på alternativ energi i området. Det optog i det hele taget forsamlingen at udnytte mulighederne for miljørigtig alternativ energi og også bruge indsatsen som branding af nationalparken. Der var forslag om økoturisme med en grøn vinkel på alle dele af turistens ophold. Herunder miljøvenlige måder at komme rundt på i området.

Der var forslag om at integrere energi i formidlingen af nationalparken, hvilket forudsætter et godt kendskab hertil hos formidlerne. Der er direkte mulighed for at lave guidede ture med energi som tema og her kan både vinkles kulturhistorisk og nutidigt/fremadrettet. Der blev også efterlyst en koordinering af besøgsstederne i den kommende nationalpark.

Et forslag gik på certificering af energiområdet i Nationalpark Skjern Å og et udsagn var "Lokal energi – med og mod strømmen"

Sammenfatning.

Det er indtrykket at Strategidagen har været til inspiration for deltagerne og at der også er opnået en begyndende netværksdannelse. Der er dog et gennemgående tema på alle workshops at der er et udbredt ønske at en kommende nationalpark aktivt etablerer partnerskaber med aktører og producenter. Der er et ønske om koordinering og facilitering af netværker, gerne gennem en fælles hjemmeside, ligesom der ønskes en mulighed for at blive certificeret af Nationalpark Skjern Å og bruge dette til at understøtte ens branding og synliggørelse.

Som en begyndende netværksdannelse har der den 13. til 15. maj 2011 været afholdt et kursus for frivillige guider i Nationalpark Skjern Å, her havde stort set alle de 18 deltagere også været med til Strategidagen. Der er i dette regi planer om opfølgning for deltagerne her i det tidlige efterår og også kommende forår med ture i nationalparkområdet, ligesom det overvejes at gentage det frivillige guidekursus i 2012.

Da Strategidagen afholdtes var der en klar forventning om at Nationalpark Skjern Å ville være en realitet den 25. juni 2011, hvilket som bekendt ikke skete. Der ligger derfor en klar udfordring i at fastholde interessen for nationalparken og den positive energi blandt deltagerne i Strategidagen og andre interesserede, i den forholdsvis længe periode frem til en eventuel indvielse af nationalparken i 2013.

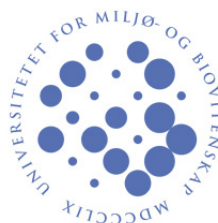
VER-DI er medfinansieret af

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska regionala
utvecklingsfonden

Interreg **IVA**
ØRESUND - KATTEGAT - SKAGERRAK

Sigdal kommune

Nore og Uvdal
Kommune

SVENLJUNGA
KOMMUN

Rollag Kommune

Buskerud
fylkeskommune

FALKENBERG
Hitta det här

GISLAVEDS
KOMMUN

HANDELS- & TURISMECENTRET
Ringkøbing Fjord Handels- & Turistråd

Regionförbundet
JÖNKÖPINGS LÄN

Herning
Kommune

Ringkøbing-Skjern Kommune

Region Halland
VI SKAPAR MÖJLIGHETER

destination

DJURSLAND

regionmidtjylland

midt

Syddjurs
KOMMUNE